

CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
General Certificate of Education **ADVANCED SUBSIDIARY** Level

SANSKRIT

8608/1

PAPER 1. Prescribed Texts and Essays

MAY/ JUNE 2011

Additional materials:
Answer paper

TIME 2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Write your name, Centre number and candidate number in the spaces provided on the separate answer paper.

Answer **all** questions.

Write your answers on the answer paper provided.

If you use more than one sheet of paper, fasten the sheets together.

INFORMATION FOR CANDIDATES

The maximum number of marks for each question is shown in brackets [ ] at the end of each question or part question.

This question paper consists of 7 printed pages and 1 blank page.

Section A

Prescribed Texts

1 *Hitopadeśa*

- (a) अस्ति वाराणस्यां कर्पूरपटो नाम रजकः । स चैकदा निर्भरं प्रसुप्तः । तदनन्तरं द्रव्याणि हर्तुं तद्गृहं चौरः प्रविष्टः । तस्य प्राङ्गणे गर्दभो बद्धस्तिष्ठति कुक्कुरश्चोपविष्टः । तं चौरमवलोक्य गर्दभः श्वानमाह । तव तावदयं व्यापारः । तत्किमिति त्वमुच्चैः शब्दं कृत्वा स्वामिनं न जागरयसि । कुक्कुरो ब्रूते । माम् । नियोग- 5
स्यास्य चर्चा किं त्वया कर्तव्या । त्वमेव जानामि यथाहमेत-
स्याहर्निशं गृहरक्षां करोमि । यतोऽयं चिरान्निर्वृतो ममोपयोगं न जानाति तेनाधुना ममाहारदानेऽपि मन्दादरः । विना विधुर-
दर्शनं स्वामिनोऽनुजीविषु मन्दादरा भवन्ति ॥

from 'The Ass, the Dog and the Thief'

- (i) Translate lines 2 to 7, '*tasya prāṅgaṇe . . . karomi*' . [6]
- (ii) Translate and analyse the following compounds into their elements:
 (a) '*tadgṛham*' (line 2)
 (b) '*āhāradāne*' (line 8)
 (c) '*vidhuradarśanam*' (lines 8 and 9) [6]
- (iii) Summarise the story as it develops from this point. [2]

- (b) ततो विषणान्मृगालानवलोक्य वृद्धमृगालेन केन चित्प्रतिज्ञातम् ।
 मा विषीदत । एवं चेदनेनानीतिज्ञेन वयं मर्मज्ञाः परिभूताः
 तद्वथायं नश्यति तन्मया विधेयम् । यतोऽमी व्याघ्रादयो वर्ण-
 मात्रविप्रलब्धाः मृगालमज्ञात्वा राजानममुं मन्यन्ते तद्वथायं परि-
 चीयते तथा कुरुत । तत्र चैवमनुष्ठेयं यथा वदामि । यदा सर्वे 5
 संध्यासमये तत्संनिधाने महारावमेकदा करिष्यथ ततस्तं शब्दमा-
 कर्ण्य स्वभावात्तेनापि शब्दः कर्तव्यः । यतः ।

यः स्वभावो हि यस्य स्यात्तस्यासौ दुरतिक्रमः ।
 श्वा यदि क्रियते भोगी तत्किं नाश्नात्युपानहम् ॥

from 'The Blue Jackal'

- (i) Translate and name the types of the following compounds:
 (a) 'vṛddhasrgālena' (line 1);
 (b) 'anītijñena' (line 2) [4]
- (ii) Translate lines 3 to 7, 'yato'mī . . . kartavyaḥ'. [8]
- (iii) Scan lines 8 and 9. [4]

[Total: 14 + 16 = 30 marks]

[Turn over

2. *Rāmāyaṇa of Vālmīki*

- (a) व्यनदद् भैरवं नादं धरण्यामल्पजीवितः ।
 म्रियमाणस्तु मारीचो जहौ तां कृत्रिमां तनूम् ॥
 स्मृत्वा तद्वचनं रक्षो दध्यौ केन तु लक्ष्मणम् ।
 इह प्रस्थापयेत् सीता तां शून्ये रावणो हरेत् ॥
 स प्राप्तकालमाज्ञाय चकार च ततः स्वनम् ।
 सदृशं राघवस्येव हा सीते लक्ष्मणेति च ॥

5

Aranyakāṇḍa, Chapter 44, vv 17 to 19

- (i) Translate lines 1 to 4, 'vyanadad . . . haret' . [8]
- (ii) Translate and describe the grammatical nature of:
 (a) 'prāptakālam' (line 5)
 (b) 'rāghavasya' (line 6) [4]
- (iii) Describe in brief what has led up to this episode of the story and how it develops over the next day or so. [3]

(b) दिक्षु सर्वासु तां देवीं विचिन्वन्तः सहस्रशः ।
अहं सम्पातिवचनाच्छतयोजनमायतम् ॥

तस्या हेतोर्विशालाद्याः समुद्रं वेगवान् प्लुतः ।
यथारूपां यथावर्णां यथालक्ष्मवतीं च ताम् ॥

अश्रौषं राघवस्याहं सेयमासादिता मया ।
विरगमैवमुक्त्वा स वाचं वानरपुङ्गवः ॥

5

Sundarakāṇḍa, Chapter 31, vv 14 to 16

- (i) Translate and identify the types of the following compounds:
 (a) 'sarpātivacanāt' (line 2)
 (b) 'śatayojanam' (line 2) [4]
- (ii) Translate lines 3 to 6, 'tasyā . . . vānarapuṅgavaḥ'. [8]
- (iii) The above three verses form the final part of a description given by Hanuman to the imprisoned Sītā. Who was Hanuman? How had he got to the Aśoka grove? What was his purpose in telling Sītā these things? [3]

[Total: 15 + 15 = 30 marks]

[Turn over

3. *Bhagavad Gītā*

कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः पृच्छामि त्वां धर्मसम्मूढचेताः ।
 यच्छ्रेयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम् ॥
 अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततम् ।
 विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चित्कर्तुमर्हति ॥
 यस्त्विन्द्रियाणि मनसा नियम्यारभतेऽर्जुन ।
 कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगमसक्तः स विशिष्यते ॥

5

Chapter 2, vv 7 and 17; Chapter 3, v 7

- (i) Translate lines 1 to 4, '*kārpaṇya . . . kartum arhati*'. [10]
- (ii) Translate and identify the type of the following compounds:
 (a) '*karmendriyaiḥ*' (line 6)
 (b) '*karmayogam*' (line 6) [4]
- (iii) The *Bhagavad Gītā* identifies many ways to approach the final aim of liberation, *mokṣa*. Briefly describe three of these paths and the means they employ for the realisation of this aim. [6]

[Total: 20 marks]

Section B

Essays

1. Write a short essay on **one** of the following:

(a) As an incarnation of the absolute consciousness, is Kṛṣṇa's portrayal in the *Śrīmad Bhāgavatam* surprising?

(b) Is the *Śrīmad Bhāgavatam* primarily entertainment or philosophy?

[20 marks]

2. Write a short essay on **one** of the following:

(a) What kind of lawgiver was Manu?

(b) What does Manu say about the after-life?

[20 marks]

BLANK PAGE